

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Euro & talous 4/2013

Rahapolitiikka ja kansainvälinen talous

Pääjohtaja
Erkki Liikanen
17.9.2013

Rahapolitiikka ja kansainvälinen talous

◆ Liiteartikkelit ja BoF Online

- *Finanssisyklit, rahapolitiikka ja makrovakauseräpolitiikka euroalueella*
  - *Hanna Freystätter, Hanna Putkuri ja Jukka Vauhkonen*
- *Likviditeettisääntely tulee takaisin*
  - *Karlo Kauko*
- *Vielä finanssipolitiikan kertoimista*
  - *Pasi Ikonen, Tuomas Saarenheimo ja Matti Virén*
- *Arvonlisäykseen perustuvat ulkomaankauppatilastot haastavat perinteisen kuvan kansainvälisestä kaupasta*
  - *Elisa Newby*
- *Näkökulma Saksan "työllisyysihmeeseen": työmarkkinatoteumat ja hyvinvointi työmarkkinoiden muutoksen jälkeen*
  - *Michaela Schmöller*

Esityksen teemat

- ◆ *Suhdannetilanne ja kansainvälisen talouden näkymät*
- ◆ *EKP:n ennakoiva viestintä tehostaa kasvua tukevaa rahapolitiikkaa*
- ◆ *Pankkiunioni on merkittävä rakenteellinen uudistus*

***Suhdannetilanne ja Suomen Pankin
kansainvälisen talouden ennuste***

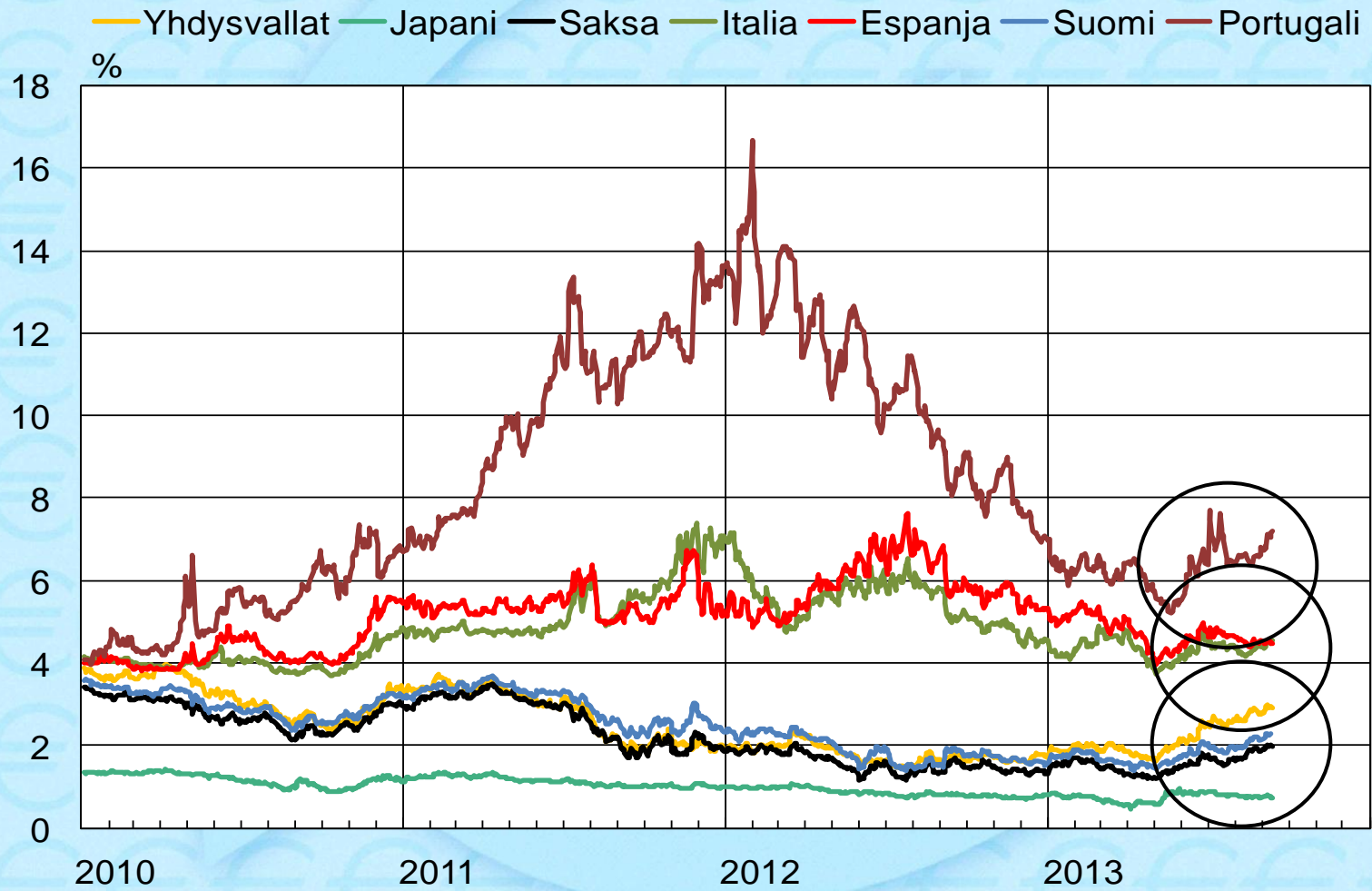
Osakekurssit viestivät eroista kasvunäkymissä

— Kehittyneet taloudet — Euro Stoxx — Yhdysvallat — Japani — Nousevattaloudet

Lähde: Bloomberg.

Korkomarkkinoiden viesti on samankaltainen

2010 2011 2012 2013
Valtioiden 10 vuoden oblikaatiokorkoja.
Lähde: Reuters.

Kiinassa reaalityalouden data herättää kysymyksiä

Citigroupin yllätysindeksit: reaalityalous

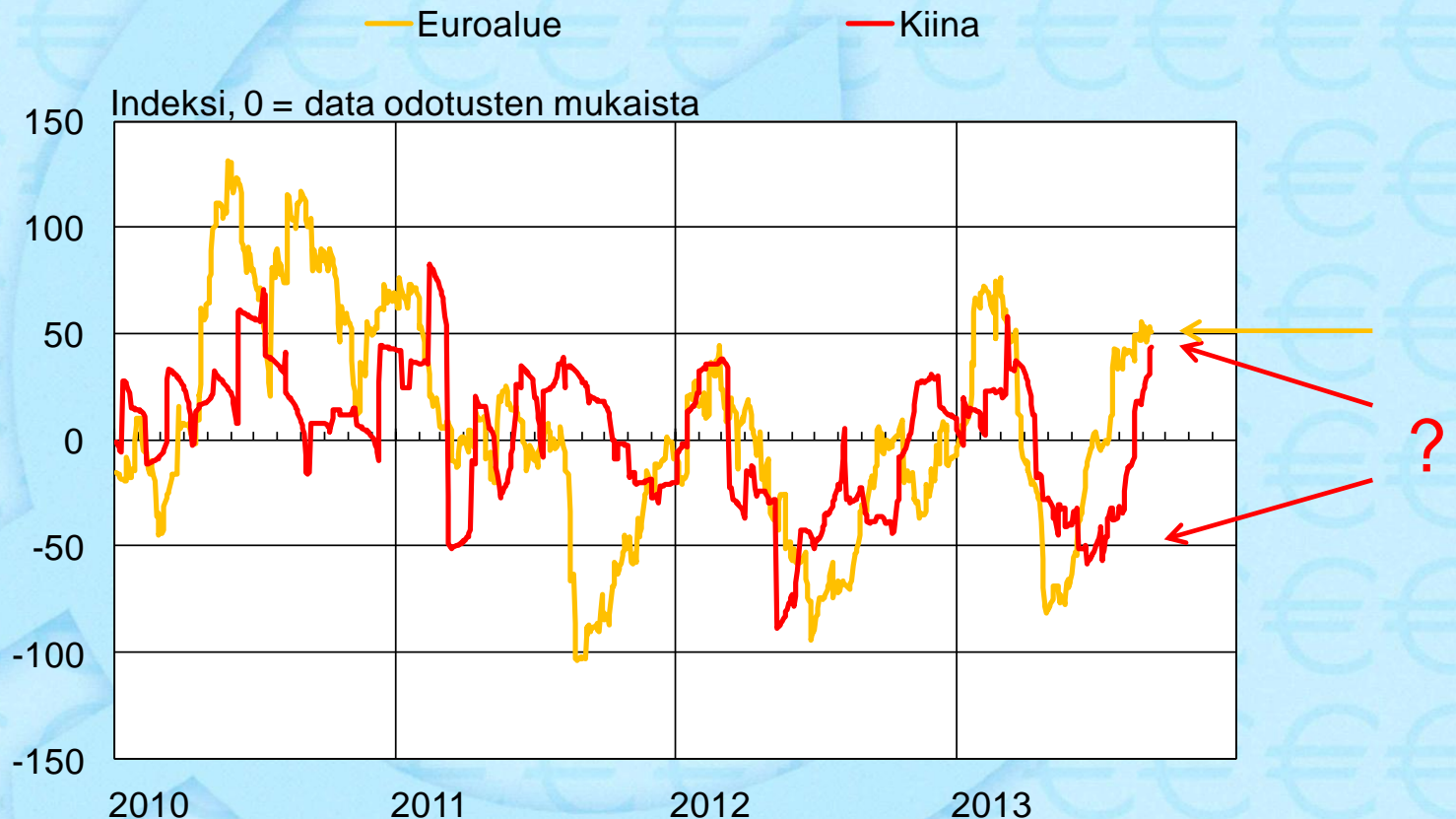

Lähde: Macrobond.

26586@Reaalityalouden yllätysind(G4)

Kiinassa reaalityalouden data herättää kysymyksiä, euroalueen tiedot odotettua parempia

Citigroupin yllätysindeksit: reaalityalous

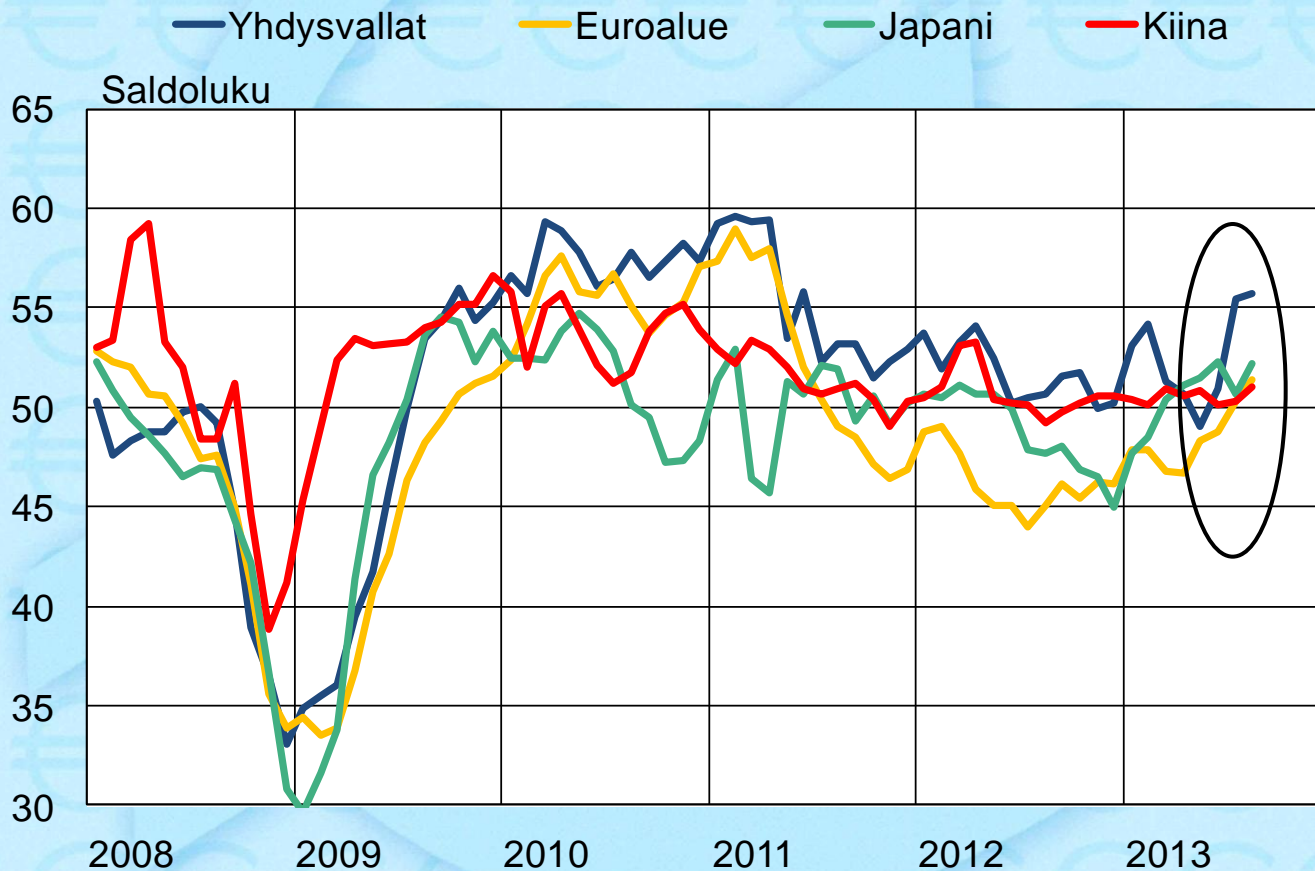

Lähde: Macrobond.

26586@Reaalityalouden yllätysind(G4)

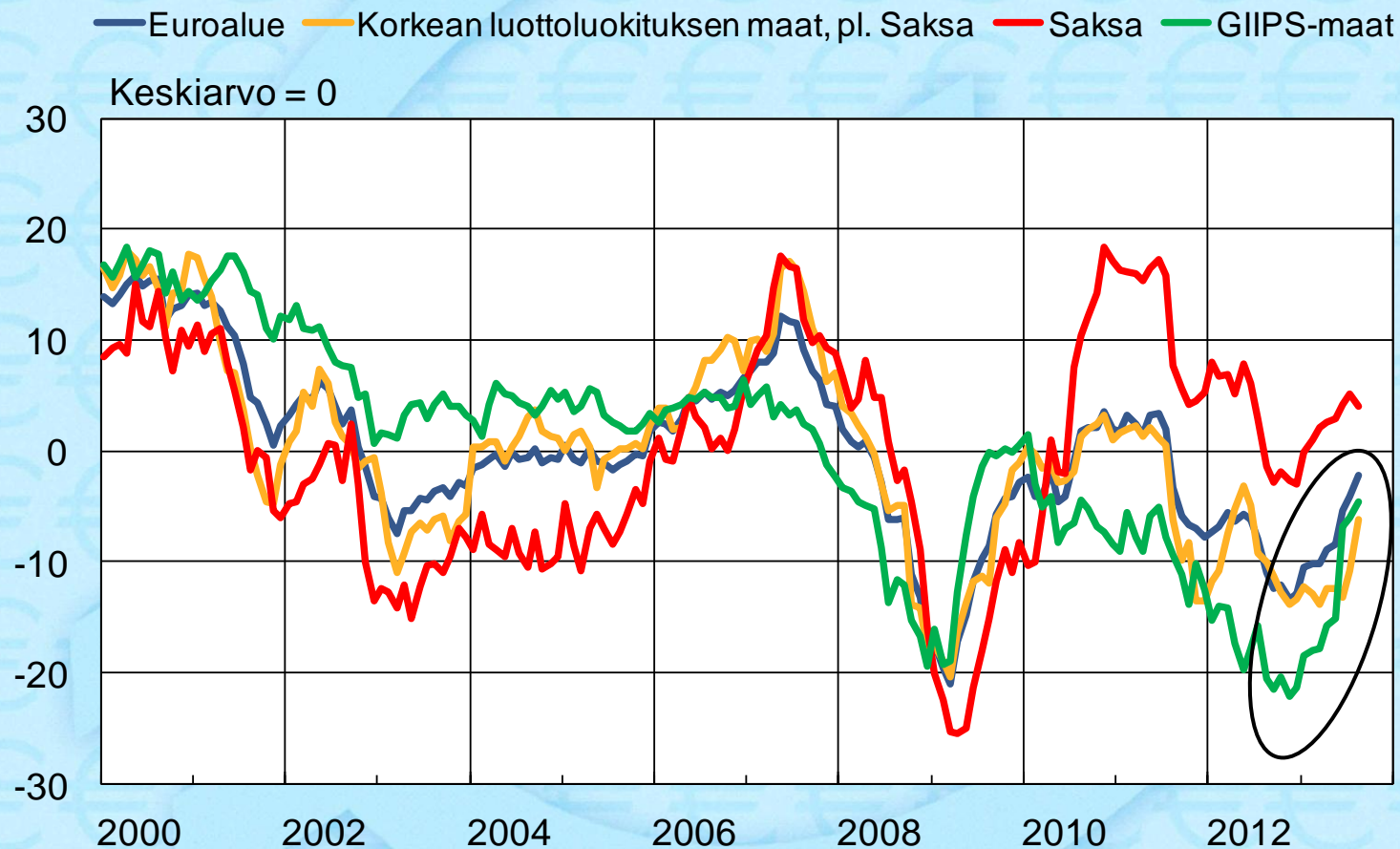

Teollisuuden luottamus kohentunut erityisesti euroalueella ja Yhdysvalloissa

Lähde: Bloomberg.

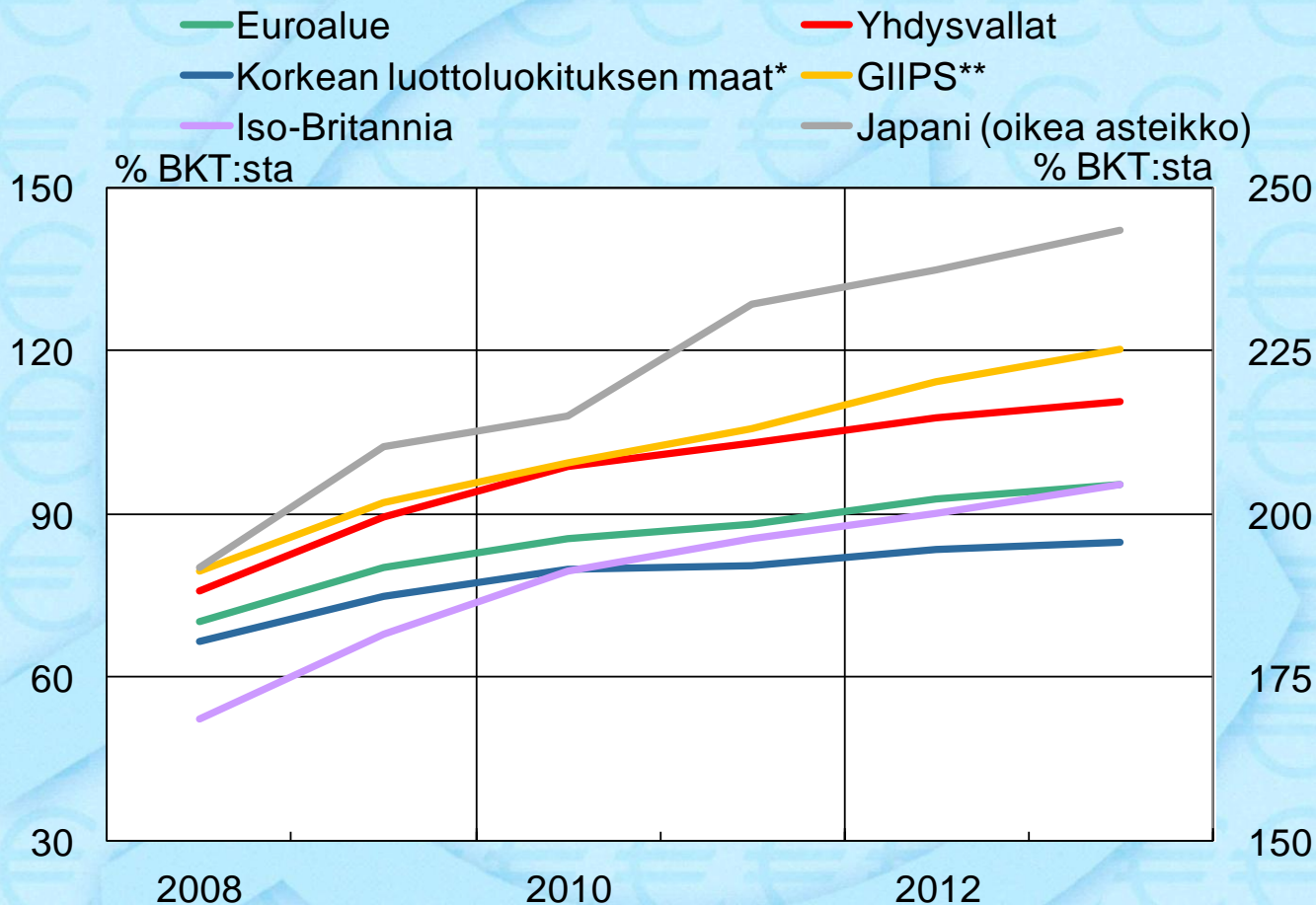
Euroalueen kuluttajien luottamus kohentunut, erityisesti Italiassa ja Espanjassa

Lähteet: Euroopan komissio ja Suomen Pankki.

Julkiset velkasuhteet jatkaneet kasvuaan

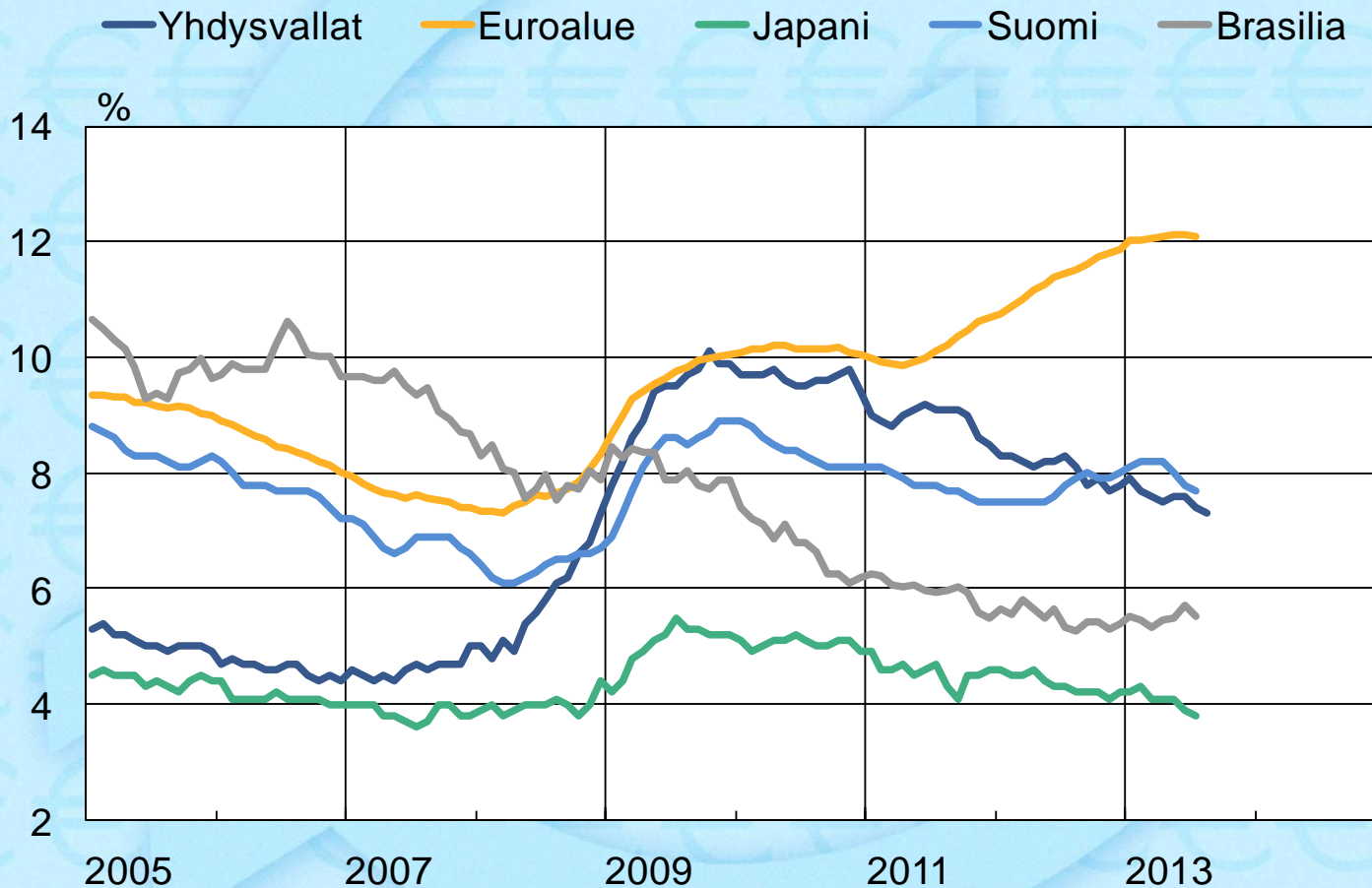
* Saksa, Ranska, Alankomaat, Belgia, Itävalta ja Suomi.

** Kreikka, Irlanti, Italia, Portugal ja Espanja.

Lähteet: Euroopan komissio, EKP ja Suomen Pankin laskelmat.

Vuosien 2012-2013 luvut perustuvat komission kevätennusteeseen 2013.

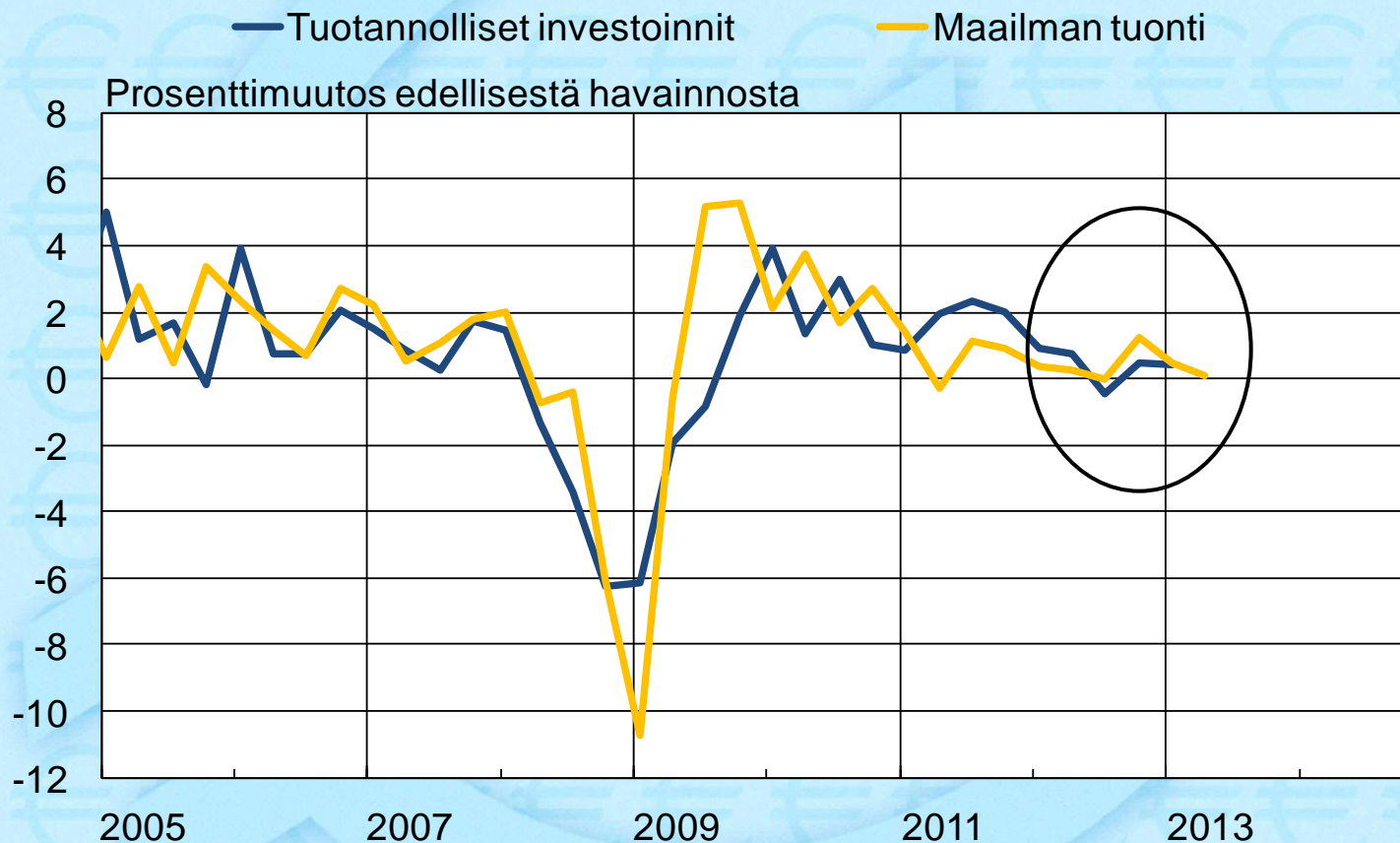
Euroalueen työttömyys yhä korkea

Brasilian työttömyysluvut on puhdistettu kausivaihtelusta Suomen Pankissa.
Lähteet: Bloomberg, Eurostat ja Tilastokeskus.

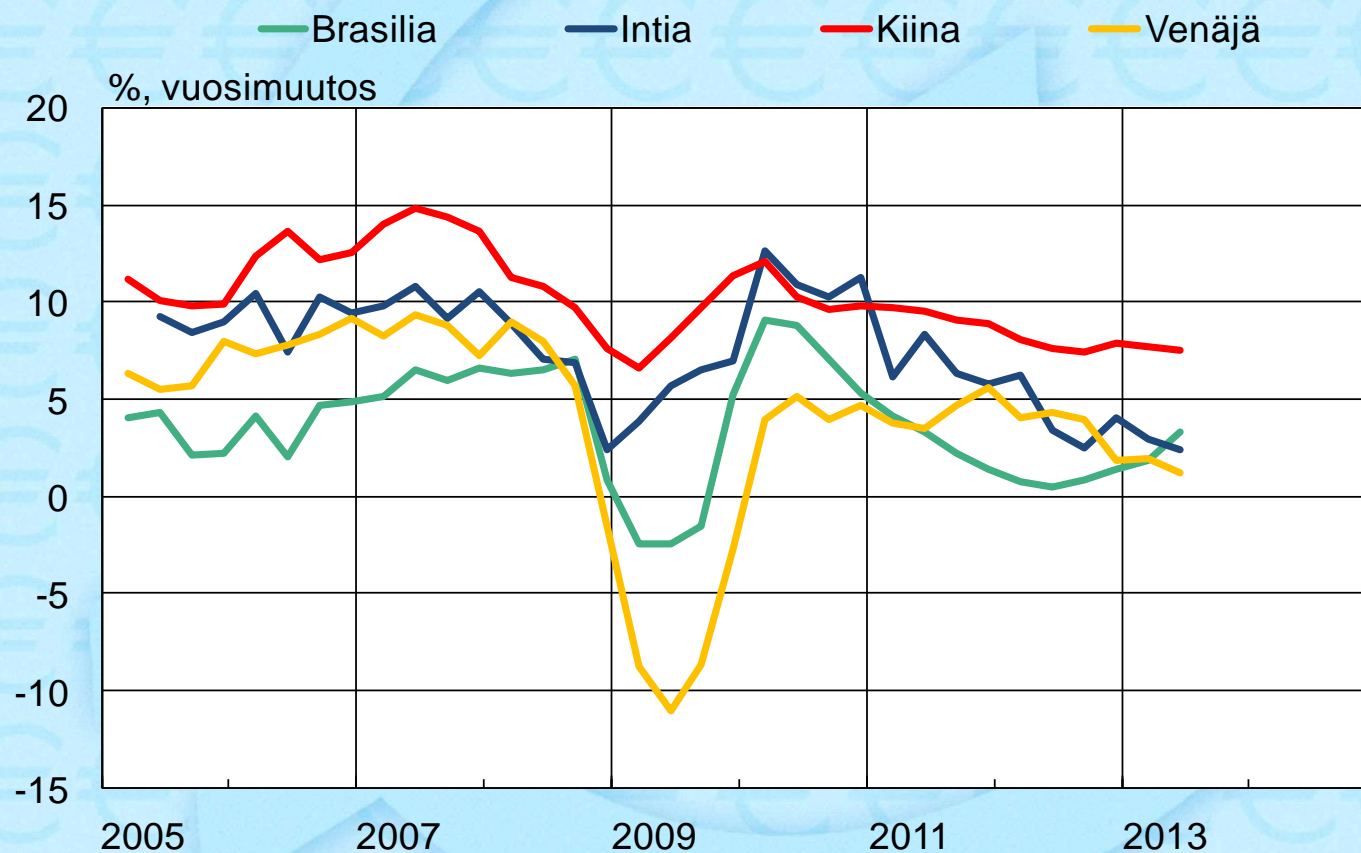
Tuotannolliset investoinnit ja maailmankauppa hidastuneet lähes yhdensuuntaisesti

Tuotannollisten investointien käsite on hieman erilainen eri maissa ja sisältää tiedot Yhdysvalloista, Japanista, Saksasta ja Isosta-Britanniasta.

Lähteet: BEA, CPB, Macrobond ja Suomen Pankin laskelmat.

Nousevien talouksien kasvu on hidastunut

Lähde: Macrobond.

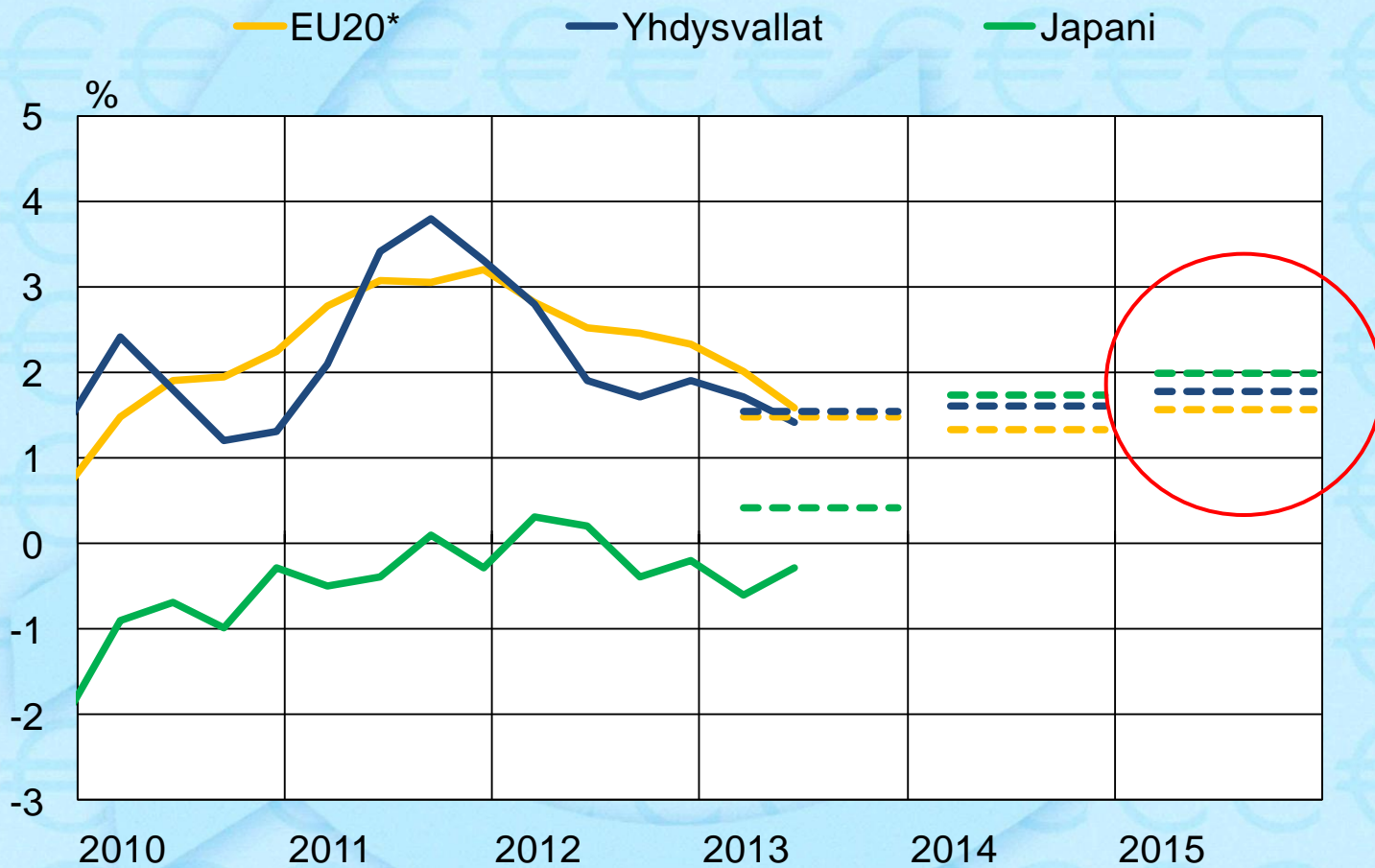
Suomen Pankin kasvuennuste: muutokset pieniä

BKT	2012	2013e	2014e	2015e
Yhdysvallat	2.8	1.6	2.5	2.9
		1.8	2.4	2.8
EU20	-0.4	-0.1	1.2	1.6
		-0.4	1.1	1.5
Japani	2.0	1.6	1.5	1.2
		1.1	1.7	1.0
Kiina	7.8	7.5	7.0	7.0
		8.0	7.0	7.0
Venäjä	3.4	1.8	3.3	3.2
		3.4	3.4	3.0
<i>Maailma</i>	<i>3.4</i>	<i>3.0</i>	<i>3.7</i>	<i>3.8</i>
		3.2	3.6	3.8
Maailmankauppa	3.0	2.6	5.1	5.9
		4.0	5.7	6.3

Prosenttimuutos edellisestä vuodesta. Alla edellinen ennuste.

EU20 = euroalue, Ruotsi, Tanska ja Iso-Britannia.

Suomen Pankin ennuste: inflaatio jatkuu hitaana

* Euroalue, Iso-Britannia, Ruotsi ja Tanska.

Lähteet: Maiden tilastoviranomaiset ja Suomen Pankin laskelmat.

Ennusteen riskit

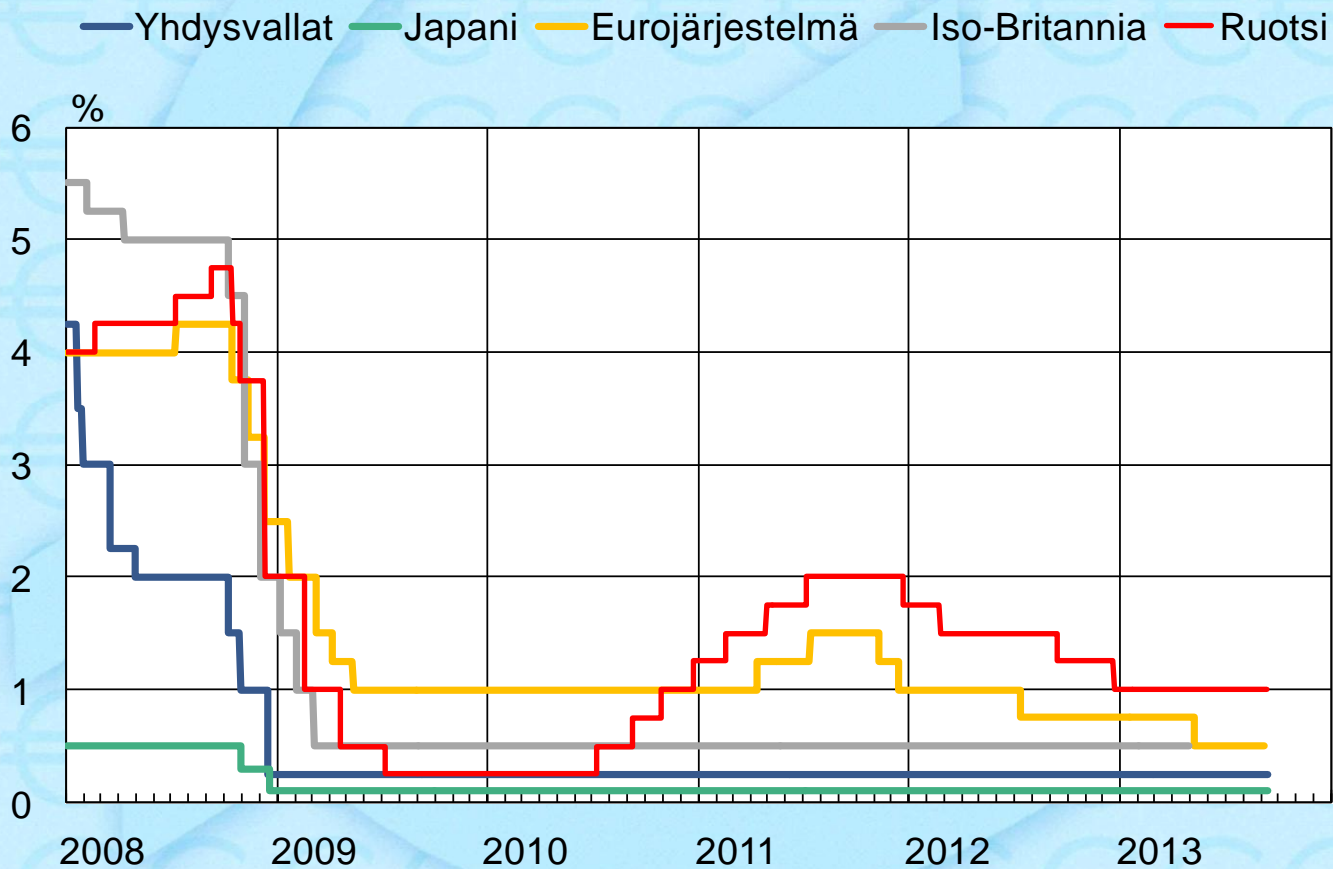
- ◆ **Velkakriisin kärjistyminen edelleen suurin yksittäinen riski, sen todennäköisyys on kuitenkin pienentynyt**
  - *Markkinainformaatio kohentunut laaja-alaisesti*
  - *Kärjistymisen uhka liittyy ohjelmien ja niiden uudistusten toteuttamiseen, poliittisten riskien ennustaminen vaikeaa*
- ◆ **Muutoin riskejä on sekä ylä- että alasuuntaan**
  - *Yhdysvaltojen talouskehitys voi olla ennustettua voimakkaampaa*
    - Taustalla työ- ja asuntomarkkinoiden hyvä pohjavire
    - Rahapoliittinen viestintä erityisen tärkeää ennustejaksolla
  - *Euroalueen kasvu voi jäädä ennustettua hitaammaksi*
    - Rakennemuutosten hidastuminen voi johtaa hitaaseen tuottavuuskehitykseen ja odotettua hitaampaan kasvuun

***EKP:n ennakoiva viestintä tehostaa kasvua
tukevaa rahapolitiikkaa***

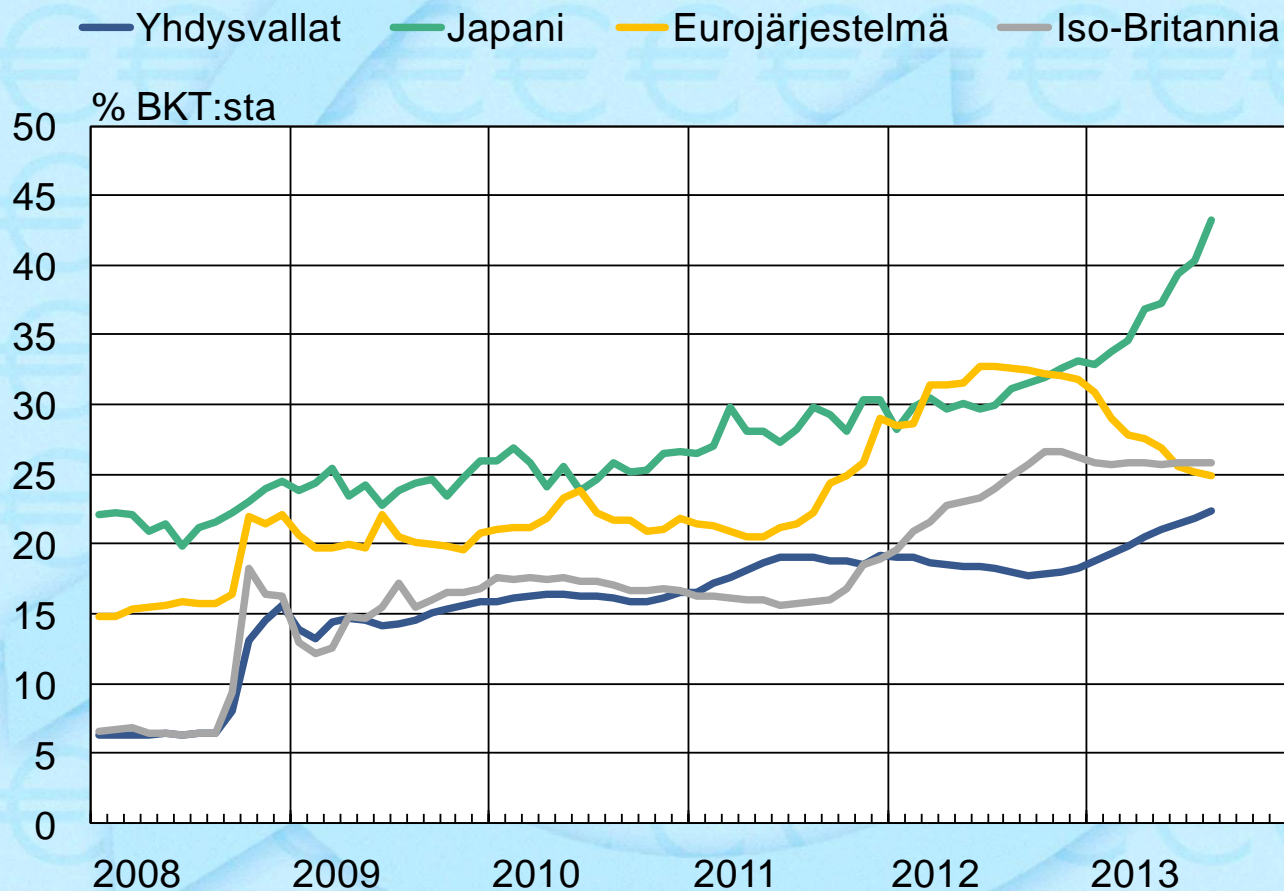

Historiallisen matalien korkojen aika jatkuu viidettä vuotta

Lähde: Bloomberg.

Keskuspankkiluottojen takaisinmaksu supistanut eurojärjestelmän tasetta

Lähteet: Kansalliset tilastoviranomaiset, Eurostat ja Bloomberg.

Rahapolitiikan ennakoiva viestintä

◆ *Fed (joulukuu 2012):*

- *Fedin ohjauskorko on tarkoituksenmukaista pitää poikkeuksellisen matalalla tasolla vähintään niin kauan kuin työttömyysaste on yli 6,5%.*

◆ *EKP (heinäkuu 2013):*

- *EKP:n neuvosto odottaa EKP:n ohjauskoron pysyvän nykyisellä tai sitä alemmalla tasolla pidemmän aikaa.*

◆ *BoE (elokuu 2013):*

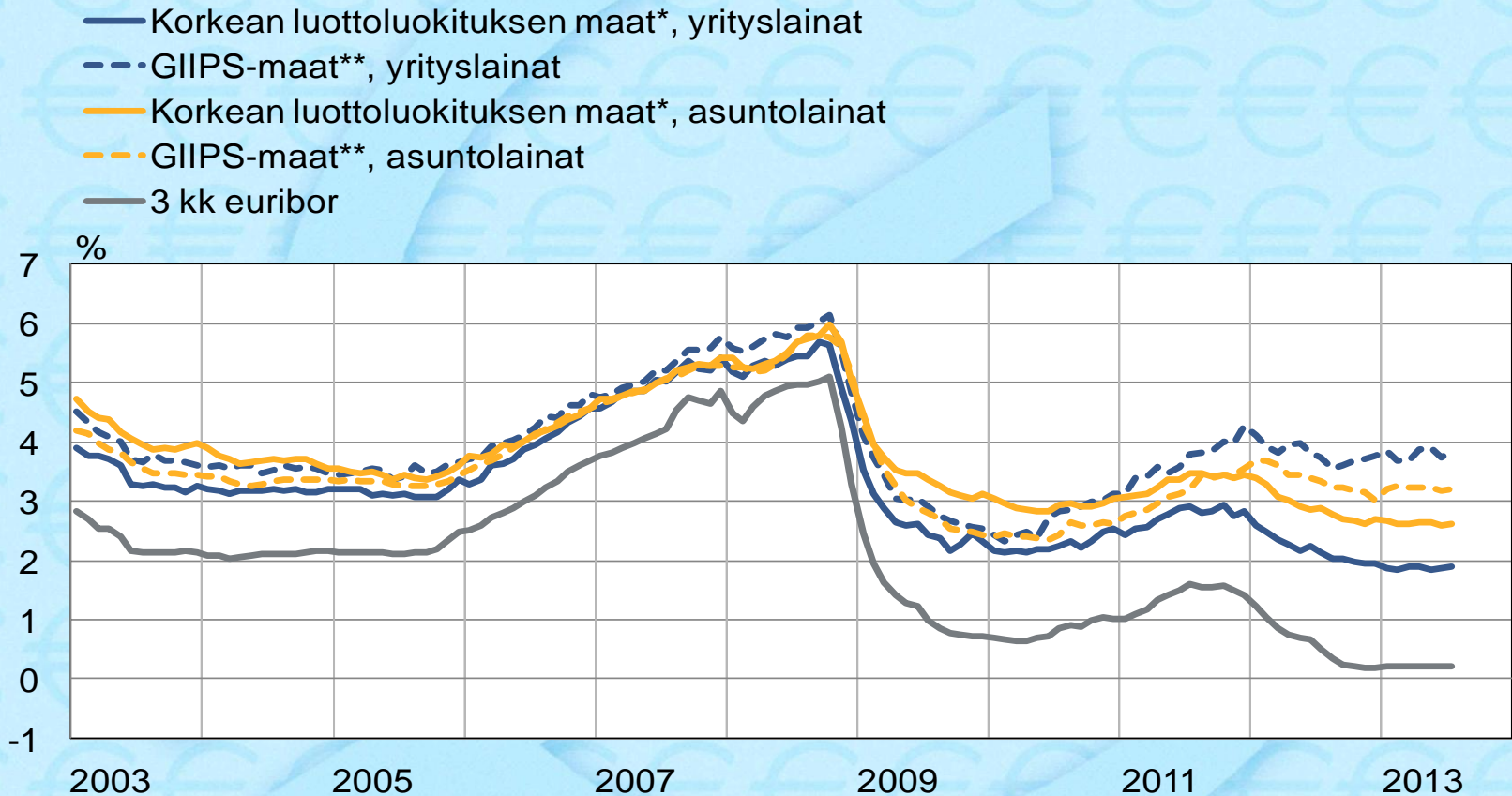
- *MPC ei aio nostaa ohjauskorkoa nykytasoltaan (0,5%) ainakaan ennen kuin työttömyysaste on pudonnut alle 7%:iin.*

EKP:n neuvoston ennakoiva viestintä

- ◆ ***EKP:n rahapolitiikan mitoitus tulee pysymään kasvua tukevana niin kauan kuin on tarpeen***
  - *Neuvosto odottaa EKP:n rahapoliittisten korkojen pysyvän nykyisellä tasolla tai sitä alemmina pidemmän aikaa*
- ◆ ***Euroalueen hintapaineiden odotetaan pysyvän vaimeina keskipitkällä aikavälillä***
  - *Lyhyen ja keskipitkän aikavälin inflaationäkymät ovat pysyneet maltillisina, kun reaalityalous on laaja-alaisesti heikentynyt ja rahatalouden kehitys on vaimeaa*

Kasvua tukeva rahapolitiikka välittyy vaimeasti

* Saksa, Ranska, Alankomaat, Belgia, Itävalta ja Suomi.

** Kreikka, Italia, Irlanti, Portugalit ja Espanja.

Uudet yritys- ja asuntolainasopimukset, alkuperäinen korkonkiinnitysaika enintään 1 vuotta

Lähteet: Euroopan keskuspankki ja Suomen Pankin laskelmat.

Erityisesti PK-yritysten rahoitusolojen kireys jarruttaa taloutta

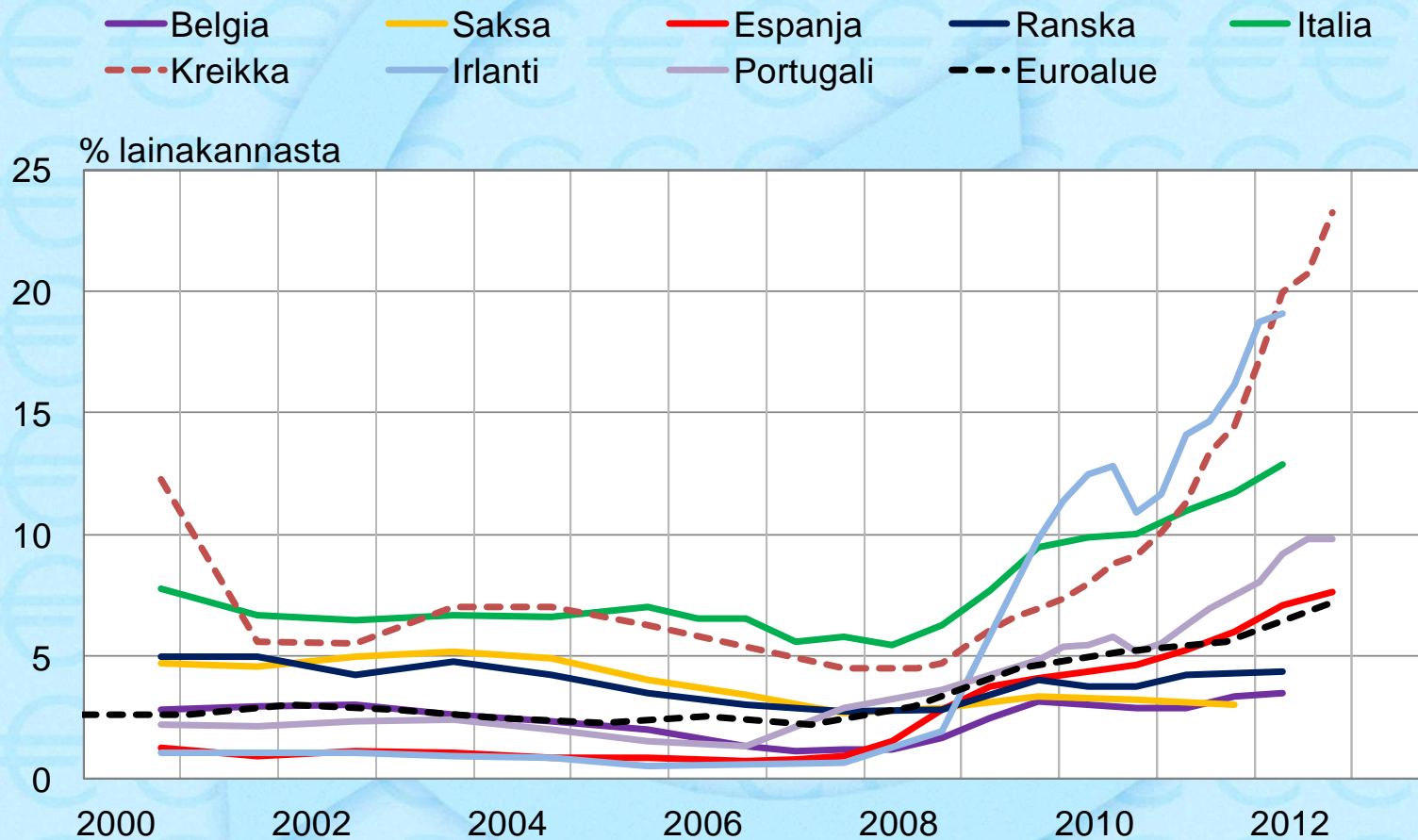
* Enintään 1v:n viitekorkoihin sidottujen uusien korkeintaan 1 milj. euron yrityslainasopimusten keskiporko - 3kk:n euribor.

** Enintään 1v:n viitekorkoihin sidottujen uusien yli 1 milj. euron yrityslainasopimusten keskiporko - 3kk:n euribor

Lähde: Euroopan keskuspankki.

Hoitamattomien lainojen kasvu ylläpitänyt epävarmuutta pankkien taseiden kunnosta

Lähde: IMF.

***Pankkiunioni on merkittävä rakenteellinen
uudistus***

Pankkien valvonnan ja kriisinratkaisun instituutioita tulee vahvistaa

- ◆ *Yhteinen rahapolitiikka, yhdentyneet rahoitusmarkkinat sekä kansallinen valvonta ja kriisinratkaisu loivat hauraan kokonaisuuden ("financial trilemma")*
- ◆ *Pankin ja sen kotivaltion välillä kaksisuuntainen riippuvuus, "kohtalonyhteys"*
- ◆ *Pankkien valvonnalle ja kriisinratkaisulle tarvitaan nykyistä paremmat instituutiot*

Mistä osista pankkiunionin tulisi koostua?

Pankkivalvonta

- Tehokas,
- ylikansallinen ja
- yhdenmukainen valvonta

Kriisinratkaisu

- Harmonisoidut välineet
- Sijoittajan vastuu (bail-in)
- Toimialan vastuu (rahastot)
- Ei pankkitukea

Talletussuoja

- Harmonisointi
- Toimialan vastuu (rahastot)

Kun tämä toteutetaan huolella ...

...tämän tarve pienenee merkittävästi!

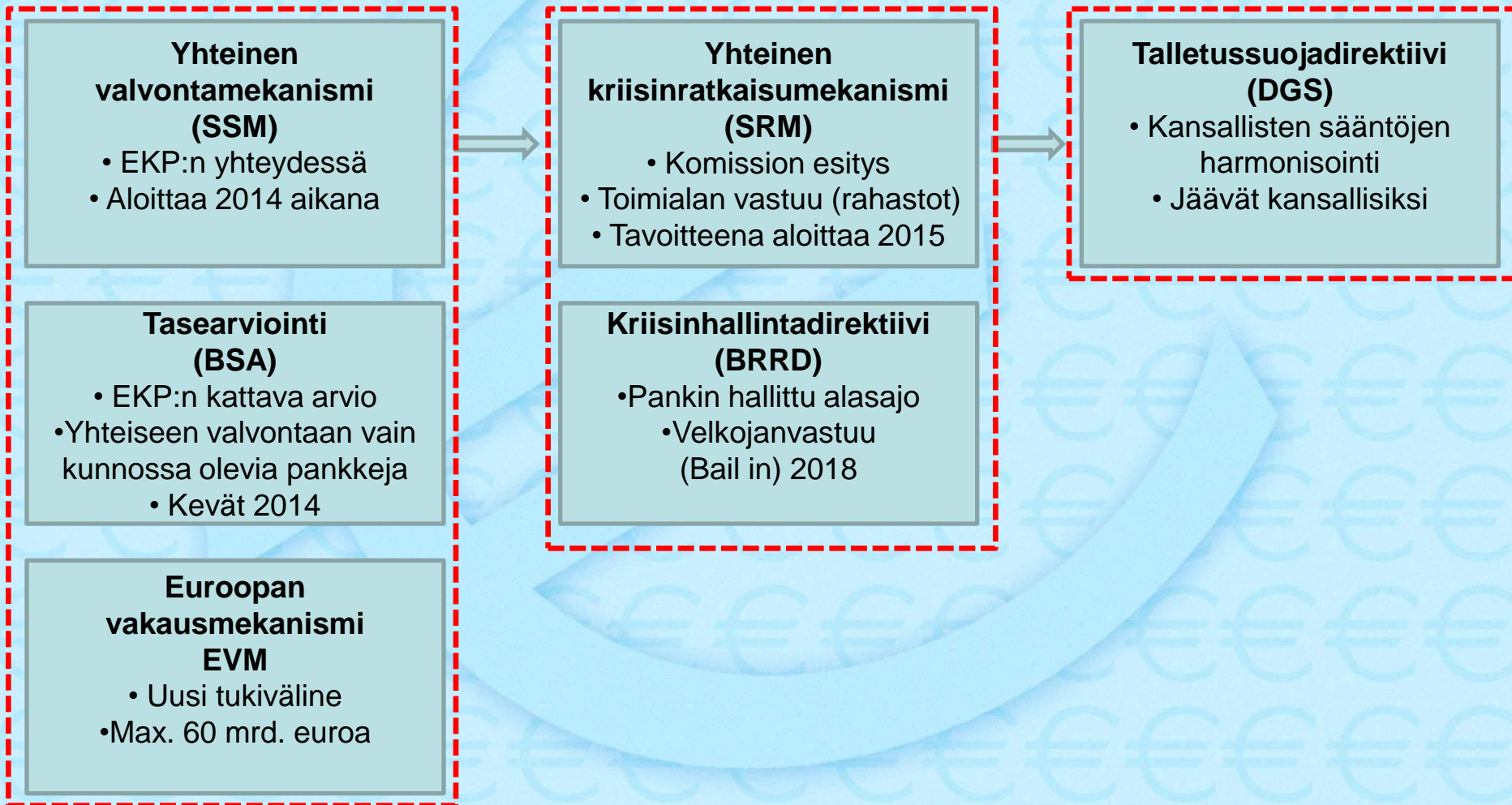
Pankkituki (bail-out)

- Kallis, poliittisesti latautunut
- Tapauskohtainen poliittinen harkinta (EVM)

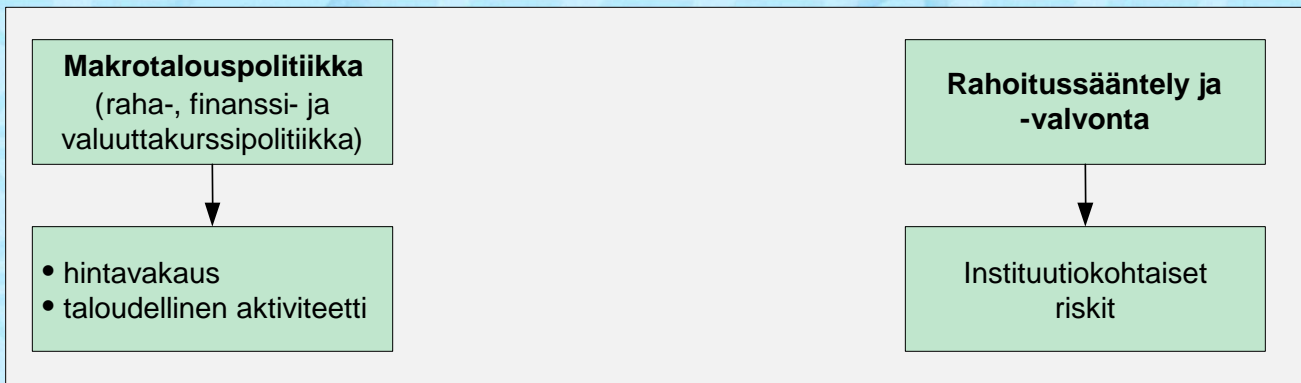
Mistä on jo sovittu?

Miten pankkiunionin rakentaminen etenee?

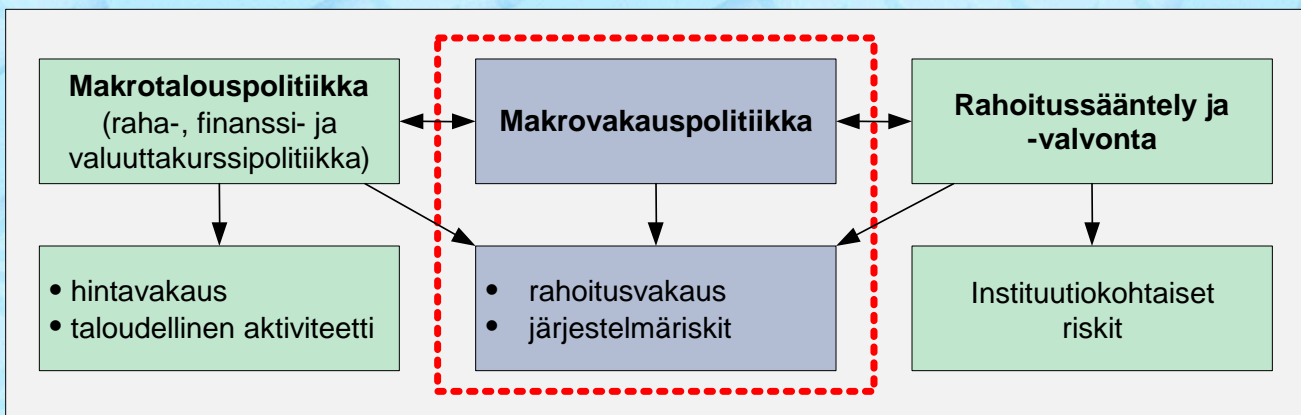

Viranomaisten tulee edistää koko rahoitusjärjestelmän vakautta

Ennen kriisiä

... ja kriisin jälkeen

Lähde: IMF.

Kohti vakaampaa euroaluetta

Jäsenvaltiot

- ◆ Paremmat säännöt
  - Six-pack, two-pack, ...
  - Koko kansantalouden tasapaino tärkeää
- ◆ Markkinakuri
  - Maat eivät ole identtisiä
  - Riskit näkyvät hinnassa

Rahoitusjärjestelmä

- ◆ Paremmat säännöt
  - Pankkiunioni
  - Yhdenmukainen soveltaminen ja tulkinta
- ◆ Markkinakuri
  - Pankit eivät ole identtisiä
  - Riski näkyy hinnassa

Yhteenveto

- ◆ **Suhdannetilanne ja kansainvälisen talouden näkymät**
  - Hyvä uutinen: ennusteita ei ole tarvinnut korjata alaspäin
  - Kansainvälisen talouden näkymät ovat edelleen vaisut
- ◆ **Rahapolitiikan ennakoiva viestintä**
  - EKP:n neuvosto odottaa rahapoliittisten korkojen pysyvän nykyisellä tasollaan tai sitä alemmina pidemmän aikaa
  - Arvio on ehdollinen suhteessa inflaationäkymiin
- ◆ **Pankkiunioni**
  - Merkittävä rakenteellinen uudistus
  - Vahvistaa luottamusta pankkeihin ja niiden toimintakykyyn

***Lopuksi Suomen talouspolitiikasta kesäkuun
ennusteen jälkeen***

Suomi: arvio työllisyys- ja kasvusopimuksen vaikutuksista

		2014	2015
Ansiotaso	Muutos, %	1,5	1,6
	Ero kesäkuun ennusteeseen	-0,4	-1,0
Bruttokansantuote	Muutos, %	0,9	1,8
	Ero kesäkuun ennusteeseen	0,2	0,4
Inflaatio	Muutos, %	1,8	1,5
	Ero kesäkuun ennusteeseen	-0,1	-0,2
Yksikkötyökustannukset	Muutos, %	0,8	0,4
	Ero kesäkuun ennusteeseen	-0,3	-0,9
Työlliset	Määrä, 1000 henkeä	2453	2469
	Ero kesäkuun ennusteeseen	3	15

Suomi: rakenneuudistusten tarve

Suomen Pankki tuonut aiemmin esiin (mm. edellisen Euro & talouden julkistamistilaisuus 11.6.2013):

◆ Suomen ongelmat pääosin rakenteellisia

- Muita ongelmia kansainvälinen suhdannetilanne ja Suomen kustannuskilpailukyky*

◆ Mahdollisten rakenneuudistusten alueita

- Työn tarjonta*
- Tuottavuus julkisesti rahoitetuissa palveluissa*
- Kilpailu palveluissa ja rakentamisessa*
- Maan ja asuntojen tarjonta*

Suomi: hallituksen rakennepoliittinen ohjelma 29.8.

- ◆ ***Ohjelmassa linjataan uudistuksia, jotka voivat***
  - ***Parantaa työllisyyttä ja muuten tukea talouskasvua kestäväällä tavalla***
  - ***Kohentaa merkittävästi julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyyttä***
- ◆ ***Ohjelman vaikutuksia voidaan arvioida tarkemmin, kun toimenpiteiden yksityiskohdat ovat tiedossa***

Kiitos!